

KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS
MELLERSTA NYLANDS RÄDDNINGSVÄRK

Turvanasi – Ympäri vuorokauden, vuoden jokaisena päivänä

KERROSTALON
PALOTURVALLISUUSOPAS

*Aloita
turvallinen
asuminen
tästä!*

PELASTUSSUUNNITELMA

Pelastussuunnitelman tarkoituksena on toimia kiinteistön asukkaille ja henkilöstölle ohjeena, oppaana ja kokoavana tietopakettina turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Kiinteistölle, jossa on vähintään kolme asuinhuoneistoa, tulee laatia pelastussuunnitelma.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

- vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä
- rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä
- asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi
- mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä

Pelastussuunnitelma toimii myös työkaluna onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä sekä antaa toimintaohjeet onnettomuuden sattuessa. Tavanomaisia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ovat esimerkiksi liukkauden torjunta ja riittävästä valaistuksesta huolehtiminen.

Jokaisen asukkaan tulee tutustua pelastussuunnitelman sisältöön, jotta toiminta mahdollisessa onnettomuustilanteessa on mahdollisimman tehokasta.

Pelastussuunnitelman laadinta ja päivittäminen kuuluu taloyhtiön hallituksen vastuulle. Yksittäisen asukkaan vastuulla on oman huoneiston turvallisuuden ylläpitäminen.

Turvallisuusopaste

Asuinkerrostalojen porrashuoneet tulee lisäksi varustaa porraskohtaisella turvallisuusopasteella, jossa esitetään mm. kiinteistön pelastustiet sekä varatiejärjestelyt. Turvallisuusopaste on kiinnitettävä ulko-oven välittömään läheisyyteen näkyvälle paikalle. Asukkaiden on syytä tutustua opasteeseen jo etukäteen.

Valmiita laadintapohjia kerrostalon pelastussuunnitelmaan ja riskien arviointiin löytyy esimerkiksi www.ku-pelastus.fi -> Asioi verkossa -> Ohjeet ja lomakkeet -> Pelastussuunnitelma.

PALOVAROITIN ON HALPA HENKIVARTIJA - pidä se toimintakunnossa!

Jokaisessa asunnossa on lain mukaan oltava palovaroitin.

Jos taloyhtiössä on sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet, hoitaa taloyhtiö niiden huollon ja varmennusparistojen vaihdon, ellei muuta ole sovittu. Säännöllinen toimintakunnon testaaminen kuitenkin jää asukkaan vastuulle. Tavallisten paristokäyttöisten palovaroittimien hankkiminen ja testaus ovat kokonaan asukkaan vastuulla. On suositeltavaa testata palovaroittimen kunto kuukausittain ja vaihtaa paristo vuosittain.

Kuinka monta palovaroitinta tarvitaan?

Asunnon jokaisen kerroksen tai kerrostason alkavaa 60 m² kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin. Hyvä periaate on asentaa palovaroitin jokaiseen makuuhuoneeseen sekä reitille, jota pitkin pääsee ulos. Taloyhtiön yleiset tilat suositellaan varustettavaksi sarjaan liitetyillä palovaroittimilla niin, että yhteen liitetty palovaroittimet hälyttävät kaikki yhtä aikaa, kun yksi sarjaan liitetyistä havaitsee savua. Huoneistoalan lisäksi palovaroittimien määrässä ja sijoittamisessa tulee ottaa huomioon suojattavan tilan muoto ja erityistä syttymisvaaraa aiheuttavat toiminnot.

Mihin palovaroitin sijoitetaan?

Palovaroitin on asennettava siten, että se reagoi tulipalosta aiheutuneeseen savuun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Palovaroitin sijoitetaan katon keskivaiheille, vähintään 50 cm etäisyydelle seinästä, kattopalkeista tai muista esteistä siten, että savu pääsee mahdollisimman esteettömästi varoittimeen, sillä savu ja lämpö nousevat ylöspäin.

Älä sijoita palovaroitinta ilmanvaihtoventtiilien läheisyyteen. Turhien hälytysten välttämiseksi palovaroitinta ei pidä sijoittaa liedon, uunin, keittolevyn, leivänpaahdinten, saunan, kylpyhuoneen, tulisijan tai takan läheisyyteen. Palovaroittimeen kerääntyvä pöly voi myös aiheuttaa turhia hälytyksiä. Varoitin puhdistetaan imuroimalla tai kevyesti pyyhkimällä esim. pariston vaihdon yhteydessä. Noudata asennusohjeita!

Testaa palovaroittimen kunto kuukausittain ja vaihda paristo vuosittain esimerkiksi 112-päivänä helmikuun 11. päivä!

Pelastuslaitos suosittelee merkitsemään palovaroittimeen hankintavuoden ja valmistajan antaman käyttöiän. Käyttöikänsä päässä oleva varoitin tulee uusua, vaikka testinapin mukaan varoitin olisikin toimiva. Palovaroittimet toimivat keskimäärin 7-10 vuotta (TUKES). Noudata valmistajan ohjeita.

TOIMINTA TULIPALOSSA

PELASTA JA PELASTAUDU

- Pelasta mahdollisuuksien mukaan muut välittömässä vaarassa olevat.
- Siirry itse turvalliseen paikkaan.
- Älä käytä hissiä.
- Jos tilassa on savua, liiku matalana.
- **Vältä liikkumista savuisissa tiloissa.**
Jos palo on naapurihuoneistossa ja rappukäytävässä on savua, pysy omassa huoneistossasi sekä sulje rappukäytävään johtavat ovet.
- Ilmaise sijaintisi pelastajille.
- Tuuleta tarvittaessa omaa huoneistoasi.

TEE HÄTÄILMOITUS

- Soita **hätänumeroon 112** turvallisesta paikasta.
- Ilmoita mahdollisuuksien mukaan naapureille, ensin yläpuolen asukkaille.

SAMMUTA JA RAJOITA

- Sammuta palo lähimmällä alkusammutusvälineellä.
- Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Muista sulkea myös huoneistosi ovi, ettei palo ja savu pääse leviämään.

HUOLEHDI PELASTUSYKSIKÖIDEN OPASTAMISESTA PAIKALLE

- Järjestä risteyskiin mahdollisuuksien mukaan henkilöitä opastamaan pelastusyksiköille oikea tie onnettomuuspaikalle.
- Varmista esteetön pääsy onnettomuuspaikan välittömään läheisyyteen.
- Huomioi, että pelastusyksiköitä tulee kohteeseen tavallisesti useampia. Älä siis poistu ensimmäisen yksikön jälkeen opastamasta!

Jos portaikossa on savua

**SULJE OVI
SOITA 112**

Kun palokunta
saapuu, ilmaise
sijaintisi ikkunasta
tai parvekkeelta

Poistumistarra asunnon oven sisäpuolella muistuttaa toimimaan oikein tulipalon aiheuttamassa hätätilanteessa. Poistumistarroja saa pelastuslaitokselta.

ALKUSAMMUTUSKALUSTO

Taloyhtiön tulee pitää rakennusluvassa määritelty tai pelastusviranomaisen määräämä **alkusammutuskalusto toimintakuntoisena**. Käsiammuttimien ja palopostien toimintakunnossa pysyminen edellyttää säännöllistä kunnossapitoa ja huoltoa.

Jokaisesta asunnosta tulee lisäksi löytyä jokin palon alkusammutusväline. Tärkeää on myös, että jokainen asukas tietää alkusammuttimen sijainnin sekä miten sitä käytetään, jotta tositilanteessa toiminta on mahdollisimman nopeaa ja tehokasta. Tutustu huolellisesti käyttöohjeisiin. Yleisimpiä asunnon alkusammutusvälineitä ovat sammutuspeitteet sekä käsiammuttimet, joissa sammutusaineena on yleensä jauhe tai neste. Sammuttamiseen voi myös käyttää sankoa ja vettä, kunhan muistaa, ettei neste- tai rasvapaloja saa koskaan sammuttaa vedellä, sillä siitä aiheutuu usein palavia roiskeita, ja palo leviää.

Sammutuspeite soveltuu hyvin esimerkiksi palavan kodinkoneen tai kattilansammutukseen sotkematta ympäristöä. Hyvänä puolena on myös, ettei se vanhene ja vaadi tarkastuttamista. Jokaisessa asunnossa on hyvä olla vähintään 120 x 180 cm:n kokoinen sammutuspeite kiinnitettynä seinälle näkyvälle paikalle, josta sen saa tarvittaessa viipymättä käyttöön. Nykyisin tavallisten punaisten peitteiden lisäksi tarjolla on useita erilaisia design-peitteitä, jotka toimivat sisustuselementteinä.

Käsiammutin mahdollistaa suuremmankin palon sammuttamisen, johon sammutuspeite ei enää riitä. Lisäksi sitä voidaan käyttää kaiken tyyppisiin asunnon alkupaloihin, ja sammuttaminen pienistä raoistakin on mahdollista. Käsiammutin on hyvä sijoittaa uloskäytävän seinälle sopivalle korkeudelle niin, että jokainen asukas jaksaa ottaa sammuttimen irti telineestä. Lämpimissä tiloissa olevat käsiammuttimet tulee tarkastuttaa kahden ja kylmissä tiloissa olevat yhden vuoden välein, millä varmistetaan niiden toimivan tositilanteessa.

Pikapaloposti on vesijohtoverkkoon liitetty alkusammutusväline, jossa sammutusvesi johdetaan kaappiin letkukelalle sijoitetun puolijäykän letkun kautta. Pikapalopostiä käytettäessä avataan ensin kaapissa oleva sulkuventtiili. Tämän jälkeen letkua vedetään kelalta tarvittava määrä ja veden tuloa säädellään letkun päässä olevalla suihkuputkella. Pikapalopostin letkun pituus on enintään 30 metriä.

POISTUMISREITIT

Rakennusten jokaiselta poistumisalueelta tulee yleensä olla vähintään kaksi erillistä uloskäytävää.

Yksi uloskäytävä sallitaan enintään 8 kerroksisessa asuinrakennuksessa. Tällöin uloskäytävän lisäksi asunnosta on oltava varatie, jonka kautta pelastautuminen on mahdollista omatoimisesti tai pelastuslaitoksen toimenpitein.

Varatie kiinteitä pelastautumistikkaita pitkin.

Varatie, josta palokunta pelastaa.

Varatie

Jokaisesta asunnon kerroksesta on oltava varsinaisen uloskäytävän lisäksi vähintään yksi varatie. Varatietä käytetään hätätilanteessa jos uloskäytävää ei jostain syystä voida käyttää, kuten esimerkiksi porraskäytävän ollessa täynnä savua.

Varatienä toimii yleisimmin asunnon parveke tai ikkuna. Varatiehen kannattaa tutustua etukäteen, jotta sen käyttö tositilanteessa olisi sujuvaa ja tiedettäisiin varmasti sen sijainti ja toimivuus.

Varatieikkunassa tulee aina olla kiinteät avauskahvat, jotta sen avaaminen on mahdollisimman vaivatonta ja nopeaa.

Huoneistoista, joiden varatienä toimivan ikkunan alareuna tai varatienä toimivan parvekkeen kaiteen yläreuna sijaitsevat alle 10 metrin korkeudessa maanpinnasta, voidaan pelastaa pelastuslaitoksen vetotikkailla. Yli 10 metrin korkeudesta pelastaminen tapahtuu nostolava-auton avulla. Nostolava-auto tarvitsee toimintaansa tarkoituksenmukaisen ja riittävän kantavuuden omaavan kulkuyhteyden (pelastustie). Pelastustie tulee olla huomioitu kiinteistön rakennusluvassa, jotta sen kantavuudesta on varmuus.

Tarkemmat vaatimukset pelastustien mitoituksesta löytyvät www.ku-pelastus.fi

TULIPALOJEN JA VAHINKOJEN ENNALTAEHKÄISEMINEN

Porrashuoneet

Uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä

ei saa säilyttää mitään tavaraa - ei edes väliaikaisesti

(Pelastuslaki 379/2011 10 §)

Säilyttämisellä ei tarkoiteta tavanomaisia ilmoitustauluja tai ovikoristeita tai sisääntulokerroksen yhteydessä sijaitsevaa taloyhtiön ylläpitämää kuramattoa. Lastenvaunut yms. säilytetään niille tarkoitetuissa tiloissa tai asuinhuoneistossa.

Porrashuone on asuinhuoneistojen ainoa uloskäytävä ja siellä säilytettävät tavarat ovat helppo sytyttämiskohde tuhopolttajalle. Palaessaan ne muodostavat runsaasti savua, joka täyttää porrashuoneen hetkessä. Poistumistilanteessa esteenä olevat tavarat vaarantavat talon asukkaiden ja palomiesten turvallisuutta.

Autosuojat ja pysäköinti

Autosuojat on tarkoitettu moottoriajoneuvojen sekä niihin liittyvien työkalujen ja varaosien säilytykseen, ei varastokäyttöön. Varastot suunnitellaan yli kaksinkertaiselle palokuormalle verrattuna autosuojoihin, minkä vuoksi autosuojissa ei tulekaan säilyttää mitään ylimääräistä tavaraa.

Jatko- ja lämmitysjohtoja ei tule pitää pistorasioissa, kun niitä ei käytetä, sillä niistä aiheutuu merkittävä sähköiskun ja tulipalon vaara.

Pienissä alle 60 m²:n autosuojissa saa lisäksi säilyttää enintään:

- Yhden rengaskerran autoa kohden.
- 60 litraa helposti syttyviä palavia nesteitä, kuten bensiiniä.
- 200 litraa leimahduspisteeltään yli 55 °C olevia palavia nesteitä, kuten dieselöljyä.
- 25 kg nestekaasua erillisessä säiliössä, kunhan lattiataso ei ole maanpinnan alapuolella.

Suuremmissa yhtenäisissä autosuojissa palavia aineita ei saa säilyttää. Renkaita sallitaan yksi rengaskerta autoa kohden, jos autosuoja on erillään asuinrakennuksista.

Jokaisen tulee omalta osaltaan huolehtia siitä, ettei pysäköi muualle kuin pysäköintiin sallituille paikoille. **Pelastustiet tulee pitää aina täysin esteettöminä!**

Pelastustie

Irtaimistovarastot

Irtaimistovarasto on tarkoitettu talousirtaimiston säilyttämiseen. Varastoitavat tavarat on sijoitettava varastokoppien sisäpuolelle, ei käytäville. Kellari- ja ullakkovarastoissa saa säilyttää mm. talouden autojen renkaat, perämoottorin/ mopon vain jos tankki on tyhjä ja akkukaapelit irrotettu. Irtaimistovarastossa ei saa säilyttää palavia nesteitä, palavia kaasuja, räjähdystarvikkeita tai tarpeetonta syttyvää tavaraa.

Sauna

Varmista, että kiuas on asennettu tukevasti ja kilvessä mainittujen suojaetäisyyksien mukaisesti. Vialliset kiukaan vastukset ja säätimet tulee korjauttaa välittömästi. Kiukaan ympärillä on myös hyvä olla suojakaide. Saunassa ei saa kuivata pyykkejä siten, että ne voivat pudota kiukaan päälle aiheuttaen suuren tulipaloriskin.

Pyykin- ja astianpesukone

Pyykin- ja astianpesukonetta suositellaan käytettäväksi vain valvonnan alla. Kun niitä ei käytetä, tulee vesihanojen olla suljettuina. Pesukoneen nukkasihti suositellaan puhdistettavaksi säännöllisesti, ja koneen ylitäyttöä tulee välttää, sillä se voi aiheuttaa ylikuumenemisen. Edellä mainituilla toimilla minimoidaan vesi- ja palovahingot. Vesivahingon varalta on hyvä tietää kiinteistön tai huoneiston päävesisulun sijainti, jolloin vedentulo saadaan katkaistua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Valaisimet

Välkkyvät tai heikosti hohtavat loisteputket tulee vaihtaa tai valaisimen sytytin poistaa, sillä putken lämpötila voi viallisena nousta erittäin korkeaksi aiheuttaen paloriskin. Valaisimien suojaetäisyyksiä sekä polttimoiden tehosuosituksia tulee noudattaa, sillä väärin käytettynä valaisin saattaa aiheuttaa tulipalon.

Liesi ja uuni

Tulipalon estämiseksi tulee uunin ja liedon käytön olla aina valvottua. Liedon päällä tai lähetyvillä ei saa säilyttää mitään tavaraa. Liesituulettimen rasvasuodatin tulee pestä säännöllisesti. Ajastimella varustettu liesi lisää turvallisuutta, mikäli vaarana on unohtaa liesi päälle. Liesisuojaalla voidaan estää lapsia ja lemmikkieläimiä laittamasta liettä päälle.

Muut sähkölaitteet

Sähkölaitteita ei tule päästää pölyyntymään, vaan ne tulee imuroida säännöllisesti. Ilman tulee aina päästä kiertämään suunnitellusti, jotta ylikuumenemista ei tapahdu. Samasta syystä useimpien sähkölaitteiden peittäminen on kielletty.

Käyttöohjeita tulee aina noudattaa. Sähkölaitteen vikaantuessa käyttö tulee välittömästi keskeyttää ja laite korjauttaa ennen käytön jatkamista.

HUOM! Sähkölaitteet ovat täysin virrattomia vain pistokkeen ollessa irrotettuna pistorasiasta, jolloin laitteessa ei ole oikosulun riskiä. Pistokkeet kannattaakin irrottaa aina silloin, kun ollaan poissa kotoa pitempään, kuten esimerkiksi loman ajaksi.

Kerrostaloasuntojen rakenteet on mitoitettu kestämään vain huoneiston tavanomaisen tavaramäärän palaminen sortumatta. Lisäksi ylimääräinen tavara voi heikentää poistumisturvallisuutta ja altistaa tapaturmille.

Kotivara

Sairastumisen seurauksena kauppaan pääseminen saattaa estyä tai voi tapahtua onnettomuus, jonka vuoksi kaupat joudutaan sulkemaan eikä ulos voi mennä. Tällainen tilanne voi esimerkiksi kehittyä kemikaaleja kuljettavan rekan kaatuessa ja synnyttäessä kaasupilven. Myös viime vuosina yleistyneet myrskyt voivat aiheuttaa pitkäkestoisia häiriöitä yhteiskuntaan, kuten laajoja sähkökatkoksia.

Edellä mainittuja ja vastaavanlaisia tilanteita varten pelastusviranomaisen suosittelee jokaiseen asuntoon kotivaraa eli ruokaa ja muita välttämättömyystarvikkeita sen verran, että niiden avulla pärjää useita päiviä, jopa viikon. Varaelintarvikkeet ovat osa normaalia kiertoa, jossa niitä täydennetään sitä mukaa, kun niitä käytetään.

Vedenjakelun häiriöissä viranomaiset perustavat vedenjakelupisteitä, joten kannelliset astiat veden kuljettamiseen ovat tärkeitä. Astioiden kokoa voi arvioida siitä, että juomavettä tarvitaan 16 litraa viikossa henkilöä kohden ja lisäksi vettä tarvitaan vielä hygieniaan.

Kodin lääkekaappi

Kodin lääkekaapin tulee aina olla lukittava ja lääkkeet on pidettävä pois lasten ulottuvilta. Lääkekaappia ei pidä sijoittaa kosteaan paikkaan kuten esim. kylpyhuoneeseen.

Tarkista lääkkeen säilytysmerkinnät pakkauksesta. **Varmista** että reseptilääkepakkauksista ilmenee kenelle ne on tarkoitettu ja mikä on lääkkeen käyttötarkoitus.

Palauta vanhentuneet lääkkeet apteekkiin.

Laita lääkekaappiin näkyville myös **hätänumero 112** ja **Myrkytystietokeskus (09) 471 977** tai vaihde (09) 4711

VÄESTÖNSUOJA

Väestönsuojan toimintaedellytyksistä huolehtimiseen kuuluu kunnossapidosta ja suojan varusteista huolehtimisen lisäksi myös väestönsuojan käytön etukäteissuunnittelu. Väestönsuoja tulee olla otettavissa käyttöön 72 tunnissa. Tyypillisesti tarvittaviin toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa asukkaiden materiaalin siirto ja rakenteiden purkaminen (esim. varastokomerot) sekä pienimuotoiset rakennustyöt (esim. käymäläkomerot).

Kiinteistöön on nimettävä väestönsuojanhoitaja, joka osaa käyttää suojan laitteita. Suojautumistilanteessa talon asukkaista tai työntekijöistä nimetty apuryhmä hoitaa tehtäviä suojanhoitajan antamien ohjeiden mukaan.

Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaramerkki varoittaa väestöä uhkaavasta välittömästä vaarasta. Vaaramerkki kehottaa ulkona olevia siirtymään sisälle ja noudattamaan viereisiä ohjeita. Yleisen vaaramerkin jälkeen annetaan radiossa tietoja varoituksen syystä ja suojautumishojeita.

Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta. Nouda ohjeita ja odota kunnes vaara on ohi.

Yleinen vaaramerkki on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Yleisen vaaramerkin kokeilumerkkiä käytetään hälytínjärjestelmien käyttökunnon testaukseen. Kokeilumerkki on 7 sekuntia pitkä tasainen äänimerkki.

1 Sulje ovet, ikkunat ja pysäytä ilmastointi.

2 Avaa radio tai tv ja toimi annettujen ohjeiden mukaan.

3 Käytä puhelinta vain mikäli itse olet välittömässä avun tarpeessa.

Ilmanvaihdon hätäseis-kytkimellä ilmastointi voidaan pysäyttää tehokkaasti. IV hätäseis-kytkintä voidaan käyttää myös huoneistopalossa estämään savun kulkeutumisen huoneistosta toiseen. Oikein suunniteltuna ilmanvaihdon hätäseis-kytkimen jälkiasennus on helppo ja edullinen.

TURVALLISEEN ASUMISEEN

Pienillä toimenpiteillä
ennaltaehkäiset tapaturmia

Vuosittain sattuu noin miljoona vammaan johtanutta tapaturmaa, joista kaksi kolmesta kotona tai vapaa-aikana. Näissä tapaturmissa kuolee noin 2700 suomalaista vuodessa.

Useimmat kotona ja vapaa-aikana tapahtuvat tapaturmat ovat helposti ennalta ehkäistävissä pienillä varotoimenpiteillä, vaaratekijöiden poistamisella ja arkisten tapojen muuttamisella. Suunnittele kotisi turvallisesti kaikenikäisille. Kaatuminen, liukastuminen, satuttaminen terävään esineeseen sekä palovammat ovat yleisimpiä kotitapaturmia.

Lisätietoa turvallisuusasioista saat palotarkastajilta ja internetistä

KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS
MELLERSTA NYLANDS RÄDDNINGSVÄRK

Teknikontie 4, 01530 VANTAA
Puh. vaihde (09) 8394 0000
Sähköposti: pelastuslaitos@ku-pelastus.fi

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

www.ku-pelastus.fi
www.pelastustoimi.fi/turvatietao/
www.tukes.fi
www.112.fi